

FACULTATEA ARTE PLASTICE ȘI DESIGN

LIMBAJUL GRAFIC ÎN COMPOZIȚIA DECORATIVĂ

Vasile GRAMA, lector superior

Summary

Discipline artistic design easily be divided in several directions plastic. Taking into consideration the application, the significance of plastic means and objectives of the works of this kind. The basic task in academic drawing is the maximum playing real objects on the surface compositional modulation using linear perspective and tone. Painting In the foreground are placed plastic expressiveness, realism principle inevitable.

Disciplina desenului artistic cu ușurința se poate diviza în câteva direcții plastice, reieșind din aplicarea, semnificația mijloacelor plastice și obiectivele de realizare a lucrărilor de acest gen. Sarcina de bază în desenul academic este redarea maximă reală a obiectelor pe suprafața compozițională cu ajutorul perspectivei liniare și modularii de ton. În desenul decorativ pe prim plan se plasează expresivitatea plastică, ocolită de principiul realismului.

Desenul academic operează cu linia, ca mijloc de construcție și redare a formei, pe când în arta decorativă acest mijloc plastic poate purta un caracter cu mult mai logic-rațional, structurat și bazat pe principiul ritmizării decorative [1, p.25]. Deseori în asemenea desen spațialitatea este redusă la minim. Modelarea formei și ea se reduce mai mult la tratarea clar-obscur. Accentul compozițional poate evidenția un centru de interes bine pronunțat sau o grupă de forme înscrise într-un ansamblu unic. Ambele variante compoziționale depind, în mare măsură, de sarcina plastică care se cere de rezolvat.

Unul din factorii care deseori sunt aplicați în compoziția decorativă constituie tratarea obiectuală cu introducerea elementelor deja stilizate. Acest procedeu presupune evidențierea expresivității plastice deseori în defavoarea trăsăturilor caracteristice formei reale [6, p.88]. Se admit unele abateri atât în aranjarea general-compozițională, cât și în tratarea plastică a motivelor decorative.

Tratarea plastică include câteva caractere: a)tratarea liniară; b) tratarea prin pete; c)caracter combinat. Tratarea liniară poate avea următoarele procedee: folosirea liniilor de aceeași grosime; folosirea liniilor de diferite grosimi. Caracterul liniar, la modul general, acordă lucrării un aspect ajurat, ușor perceptibil, cu un aspect grafic pronunțat. Tratarea prin pete contribuie la generalizarea siluetei. Atât petele din imaginea motivului, cât și cele din fondal contribuie la organizarea unei structuri unice, bine acordate. Folosind acest caracter ținem cont de proporționarea petelor, de organizarea lor ritmică, care tind spre o regularitate plastică. Tratarea cu caracter combinat prevede o simbioză dintre cele două caractere plastice (prin linie și pete). Unitatea lor admite următoarele procedee: combinarea în raport egal; combinarea prin evidențierea unui caracter. Dominanta plastică poate fi evidențiată prin: mărime, ton, culoare, orientare în spațiu compozițional [4, p.77-78].

Aplicarea decorului grafic pe suprafața formei e necesar de armonizat după asemenea particularități ca: scara mărimilor și modularea liniară. Aspectele decorului pot fi destul de variate. Semnificativ e faptul îmbinării armonioase, care poartă un caracter de design atât grafic, cât și decorativ. La realizarea desenului cu subiect real, expresivitatea se dobândește cu ajutorul punctului, hașului, liniei clare și cîtețe, diverselor aspecte de decor. Sarcina stilizării artistice în cazul dat nu se pune și nu se respectă în mod obligatoriu.

Pentru realizarea diferitor efecte și facturi grafice se poate aplica stativul de tipar și diverse instalații de presare manuală a hârtiei. Din mijloacele materiale, de o deosebită importanță, se pot menționa pensulele (de la cele mai moi, până la cele cu fibrele aspre). Pensula, până în prezent, rămâne a fi cel mai universal instrument de realizare a lucrărilor cu caracter grafic [5, p. 5-6]. Cu ajutorul ei se trasează diverse linii și pete de orice suprafață. Pe lângă linie și pată, se poate menționa și hașul ca element de realizare plastică. El este depus de pensulă și poate fi de diferită mărime și grosime. Linia trasată de pensulă totdeauna e mai vibrantă și vitală, decât cea depusă de alte instrumente de lucru, deoarece este mai sensibilă la toate mișcările și încordările mâinii.

Există câteva procedee de bază în mânăuirea pensulei: aplicarea lasiurilor, depunerea stratului păstos de culoare și „pensula uscată”. Lasiurile sunt depunerile straturilor cromatice, destul de diluate după consistența lor. În urma acestor depuneri vopseaua capătă proprietatea unei transparențe deosebite de a „lumina”. Cele mai plăcute efecte de lucru se pot observa în aplicarea acuarelei, tușului. Aplicarea straturilor păstoase are un efect invers, de a lipsi percepția de profunzimea vizuală. Procedul „pensula uscată” cere de la autor o experiență pronunțată în depunerea stratului cromatic, aproape uscat, pe suprafața hârtiei. În acest caz este atinsă cu pensula numai partea facturată a hârtiei. Dificil e faptul că stratul depus nu se poate corecta a doua oară, deoarece sunt traumatizate suprafețele ce au deja un anumit specific de factură.

Pe lângă aplicarea pensulei, în lucrările grafic-decorative sunt întrebuințate și confecționate diferite caractere și aspecte de peniță (metal, lemn, stuf, pene de pasăre, obiecte din masă plastică). Cu ajutorul peniței, forma se poate modela prin un alt mijloc plastic important, precum este hașul. Aspectul hașului creează o limită anumită în modularea liniară a elementelor depuse [3, p.127]. Dacă

această restricție este depășită, important este faptul de a nu lăsa o impresie de lucru mecanic, prin depunerile cu același caracter a hotarului de haș. Acest specific plasează penița, comparativ cu pensula, pe al doilea nivel interpretativ, și este aplicată cu succes acolo unde dimensiunile suprafeței compoziționale au o corelație destul de mică.

În calitate de suport pot fi aplicate diverse aspecte de hârtie. Destinația ei, în mare măsură, depinde de scopul plastic și sarcina artistică. Pentru un caracter grafic-liniar se aplică aspectele hârtiei cretate netede, pe când unde apare necesitatea depunerii unor pete cromatice, cu mărime mai mare, se poate întrebuița aspectul hârtiei cu suprafața rugoasă. Specificul profunzimii de ton, în modularea motivelor prin haș, îl oferă hârtia litografică, iar acolo unde avem necesitatea de a dobândi efectul de răspândire uniformă a vopselei pe suprafața suportului, hârtia, anterior, este stropită cu apă. Toate mijloacele, procedeele și metodele de lucru în domeniul realizării lucrărilor decorative cu aspect grafic au succes atunci, când corect sunt dirijate și sunt aplicate principiile de bază în organizarea compoziției [2, p.19-20].

Bibliografia

1. Daghi, I., Compoziția decorativă frontală, Editura Prim, Chișinău, 2010.
2. Filoteanu, N., Marian, D., Desen artistic și educație plastică, Manual pentru cl.a V-a, Editura ALL Educational, București, 1998.
3. Pavel, V., Educația plastică, Manual pentru clasele VII-VIII, EDP, București, 1995.
4. Авдеев, Ю., Бесчастнов, Н., Домогатский, Д., Дубинчик, А., Рисунок, Учебн.пособие для вузов, Легпромбытиздат, Москва, 1988.
5. Козлов, В., Основы художественного оформления текстильных изделий, Учебник для вузов, Легкая промышленность, Москва, 1981.
6. Логвиненко, Г., Декоративная композиция, Учебное пособие, Владос, Москва, 2004.